

גאוגרפיה — אדם וסביבה נתי"ב — ניתוח תופעות יסוד במרחב

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמש שאלות על חבל ארץ שלא נלמד. עליך לענות על ארבע שאלות, לפי ההוראות בגוף השאלון. לכל שאלה — 25 נקודות; סה"כ — 100 נקודות.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
אטלס משנת 1993 ואילך — אטלס אוניברסיטאי חדש, הוצאת יבנה (בלי המילון למונחי הגאוגרפיה)
— אטלס כרטא — פיזי, מדיני, כלכלי, חברתי
— אטלס כרטא אוניברסלי
- ד. הוראות מיוחדות:
(1) רשום במחברתך את השם ואת שנת ההוצאה של כל אטלס שאתה משתמש בו.
(2) כדי להמחיש את תשובותיך תוכל להיעזר בסרטונים, בחתכים ובגרפים, לפי הצורך.
- כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!
- ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.**

בהצלחה!

השאלות

נתי"ב — ניתוח תופעות יסוד במרחב (100 נקודות)

בשאלון זה תיבדק יכולתך להתמודד עם שאלות העוסקות בחבל ארץ שלא למדת.

השאלות מתבססות על מיומנויות בגאוגרפיה ומיומנויות חשיבה.

השאלות נסמכות על ניתוח מפות באטלס כללי ועל נתונים המובאים בשאלון.

חבל הארץ שהשאלון עוסק בו הוא מדינות המגרב — אלג'יריה ומרוקו.

זכור: המידע הגאוגרפי נמצא לא רק במפות החבליות והפיזיות שבאטלס, אלא גם

במפות העולם ובמפות על פי נושאים (כמו אקלים, אוכלוסייה, כלכלה).

רשום במחברתך את השם ואת שנת ההוצאה של כל אטלס שאתה משתמש בו (אטלס אוניברסיטאי חדש, אטלס כרטא).

עליך לענות על ארבע שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שלוש מן השאלות 2-5.

(לכל שאלה — 25 נקודות)

ענה על שאלה 1 (חובה).

1. מיקום ויישובים

א. ציין את המיקום של אלג'יריה ומרוקו ביבשת אפריקה.

הסבר שתי השפעות אפשריות של מיקום זה על הכלכלה ו/או על האוכלוסייה במדינות אלה.

(8 נקודות)

ב. ציין את השם של המצר הימי שמרוקו שוכנת לחופיו, והסבר את חשיבותו הבין-לאומית. (7 נקודות)

ג. תאר במה דומה תפרוסת הערים הגדולות במרוקו לתפרוסת הערים הגדולות באלג'יריה.

הסבר שני גורמים לתפרוסת זו.

(10 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 2-5.

2. נוף ומדבור

- א. מדינות חבל המגרב מתאפיינות בצורות הנוף: **הרים, מלחות** (שוט / שט).
- בחר באחת מצורות הנוף וענה על התת-סעיפים 1-2.
- (1) ציין את **השמות** של שתי שרשרות הרים **או** של שתי מלחות בחבל המגרב. (4 נקודות)
- (2) ציין את **המיקום** בחבל של כל אחת משרשרות ההרים **או** המלחות שציינת. (4 נקודות)
- ב. הסבר את הגורם להיווצרות צורת הנוף שבחרת בסעיף א. (7 נקודות)
- ג. במדינות החבל מתרחש תהליך של מדבור.
- ציין שני גורמים אפשריים לתהליך זה, והסבר כיצד כל אחד מהם גורם למדבור במדינות החבל. (10 נקודות)

3. אנרגייה

- א. כ- 20% מכושר ייצור החשמל במרוקו הם ממקורות הידרואלקטריים.
- הסבר שני תנאים **פיזיים** המאפשרים זאת. (8 נקודות)
- ב. כ- 98% מכושר ייצור החשמל באלג'יריה הם מדלקי מאובנים.
- (1) הסבר את הגורם לכך. (4 נקודות)
- (2) הסבר חיסרון אפשרי לכך. (4 נקודות)
- ג. עיין באטלס וציין סוג אחד של מקור אנרגייה **מתחדש** שאלג'יריה יכולה לפתח.
- הבא שני נימוקים לביסוס תשובתך.
- (9 נקודות)

4. ערים

- לפניך רשימת עובדות על מרוקו בתחום הגאוגרפיה העירונית. עיין ברשימה וענה על הסעיפים א-ג שאחריה.
- במרוקו יש מדרג עירוני של עיר ראשה.
- בשנת 1912 העביר המושל הצרפתי של מרוקו את מרכז השלטון מן העיר פֶס (פֶס) לעיר רֶבַט (אַרְבַּאט).
- העיר רֶבַט (אַרְבַּאט) היא הבירה המנהלית של מרוקו.
- העיר דֶר אֶל בֵּיזָה (אַדְאָר אל־בֵּיזָה / קזבלנקה) היא הבירה הכלכלית של מרוקו.
- א. הסבר מהו מדרג עירוני של עיר ראשה. (5 נקודות)
- ב. עיין באטלס. תאר שני יתרונות שיש למיקום של העיר דר אל בידה (קזבלנקה), והסבר כיצד הם מסייעים להתפתחות הכלכלית של העיר. (10 נקודות)
- ג. עיין באטלס ותאר שני יתרונות שיש למיקום של העיר פס.
- הסבר גורם אפשרי להעברת מרכז השלטון של מרוקו מן העיר פס אל העיר רבט בתקופת השלטון הצרפתי.
- (10 נקודות)

5. תיירות

- בתמונות 1-2 שבנספח נראים אתרי תיירות במרוקו. עיין בתמונות, וענה על הסעיפים א-ג שלפניך.
- א. (1) לכל אחד מן האתרים הנראים בתמונות, ציין מאפיין אחד שמושך תיירים לבקר בו (סך הכול – שני מאפיינים). (5 נקודות)
- ב. (2) כתוב מהו סוג התיירות המאפיין כל אחד מן האתרים. (5 נקודות)
- ג. תאר שתי השפעות אפשריות של ענף התיירות על הכלכלה במרוקו. (8 נקודות)
- ג. מספר התיירים שנכנסו למרוקו בשנת 2014 היה כ־ 10 מיליון. מרוקו נבחרה להשתתף בתוכנית לעידוד תיירות בת־קיימה שיזם ארגון התיירות העולמי של האו"ם. בפיתוח תיירות בת־קיימה יש חשיבות לרכיבים האלה:
- שימור הסביבה הטבעית
 - שימור המורשת והתרבות המקומיות
 - שמירה על כושר נשיאה של אתרי תיירות
- בחר באחד מן הרכיבים שברשימה, והסבר כיצד מספר גדול של תיירים עלול לפגוע בו. (7 נקודות)

בהצלחה!

תמונה מספר 1

תמונה מספר 2

